

سیاست جنایی ایران در قتل عمدی

نویسنده:

ریحانه ثمره اکبر

www.ketab.ir

انتشارات بوینا

ثمره اکبر، ریحانه، ۱۳۶۷-

سیاست جنایی ایران در قتل عمدی

موضوع: قتل عمد - قوانین و مقررات - حقوق جزا

Murder -- Law and legislation - Criminal law

مشخصات نشر: کرمان؛ بوتیا، ۱۴۰۰،

مشخصات ظاهری: ۱۶۷ ص. فهرست نویسی: فیهیای مختصر

شابک: ۹-۴۹-۷۱۰۲-۶۲۲-۹۷۸ شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۲۷۳۹۷

رده بندی دیویی: ۳۴۵ / ۵۵۰۲۵۲۳ رده بندی کنگره: KMH ۴۰۵۲

بوتیا
انتشارات بوتیا

تلفن: ۰۹۱۲۳۱۷۲۰۹۲ ۰۹۳۶۱۱۲۱۹۴۰

کرمان: خیابان شهیدرجایی کوچه ۶۷

سیاست جنایی ایران در قتل عمدی

نویسنده: ریحانه ثمره اکبر

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و صحافی: بوتیا

طراح جلد: کانون تبلیغاتی پویا

شابک: ۹-۴۹-۷۱۰۲-۶۲۲-۹۷۸

حق چاپ برای ناشر و نویسنده محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	درآمد
۱۵	فصل اول : مبانی نظری سیاست جنایی و قتل عمدی
۱۶	مبحث اول : سیاست جنایی و انواع آن
۱۶	گفتار نخست : موضوع سیاست جنایی
۱۶	بند نخست : بررسی فرایند جرم انگاری
۱۷	بند دوم : بررسی شبکه های پاسخ به جرم (پدیده مجرمانه)
۱۸	گفتار دوم : مفهوم سیاست جنایی
۱۹	گفتار سوم : تعریف سیاست جنایی
۱۹	بند نخست: تعریف سیاست جنایی در بعد خارجی
۲۲	بند دوم : تعریف سیاست جنایی در بعد داخلی
۲۳	گفتار چهارم : تاریخچه و ساختار سیاست جنایی
۲۳	بند نخست : تاریخچه سیاست جنایی
۲۵	بند دوم : ساختار سیاست جنایی

۲۷	بند سوم : رابطه سیاست جنایی با جامعه مدنی
۲۹	گفتار پنجم: انواع سیاست جنایی
۲۹	بند نخست : سیاست جنایی تقنینی
۳۰	بند دوم: سیاست جنایی قضایی
۳۱	بند سوم : سیاست جنایی اجرایی
۳۲	بند چهارم : سیاست جنایی مشارکتی
۳۵	مبحث دوم : جایگاه و ویژگی های سیاست جنایی ایران
۴۰	گفتار نخست : ایدئولوژیک بودن سیاست جنایی
۴۱	گفتار دوم : کنشگران سیاست جنایی ایران
۴۳	گفتار سوم : ابزارهای اعمال سیاست جنایی
۴۸	مبحث سوم : قتل عمدی و انواع آن
۴۸	گفتار نخست : مفهوم و عناصر قتل عمدی
۴۸	بند نخست : عناصر قتل
۵۱	گفتار دوم : تعریف و موضوع قتل عمدی
۵۴	گفتار سوم : تاریخچه تقنینی قتل عمدی
۵۷	گفتار چهارم : صاحب حق قصاص و حقوق و وظایف آن
۵۷	بند نخست : صاحب حق قصاص

۱۳۰	بند دوم : غیرمسلمان بودن مقتول و مسلمان بودن قاتل
۱۳۲	مبحث سوم : تصریح به اختیارات ولی قهری و ولی فقیه
۱۳۴	مبحث چهارم : تغییرات ناظر بر اثبات قتل عمدی از طریق قسامه
۱۳۴	گفتار نخست : قسامه و ارکان آن
۱۳۸	گفتار دوم : شرایط قسامه
۱۴۲	گفتار سوم : توقف دعوای قتل در فرض اقامه قسامه
۱۴۴	گفتار چهارم : نتایج قسامه
۱۴۶	مبحث پنجم : ویژگی سیاست جنایی اسلام و ایران در قانون
۱۴۸	گفتار نخست : تناسب مجازات قصاص در جرم قتل عمد
۱۵۱	گفتار دوم : پیشگیری از وقوع جرایم
۱۵۲	گفتار سوم : سازوکارهای نیل به بازدارندگی در سیاست جنایی
۱۵۲	بند نخست : حتمیت (قطعیت)
۱۵۳	بند دوم : شدت
۱۵۳	بند سوم : سرعت
۱۵۵	برآمد
۱۵۹	منابع و مآخذ

درآمد

قدمت جرم و مجازات را می‌توان همزاد بشر و شاید از اولین قتلی که طی آن هابیل به دست قابیل کشته شد دانست اما در اولین دوره های حقوق جزا عناوین مجرمانه و کیفرها بسیط؛ جامد و غیر قابل انعطاف بودند. عقل بشر به موازات تکامل طبیعی و خدادادی و با تاثیر پذیری از ادیان الهی؛ جمود و محدودیت اصطلاحات مذکور را با ورود عوا مل یا عناصری مانند عنصر روانی و مسوولیت کیفری تا حدودی درهم شکست. ازین پس دغدغه بشر علاوه بر نوع کیفر؛ تعیین میزان و سپس چگونگی اجرای آن بوده است.

هر جامعه برای حفظ بقای خود ناچار باید با متخلفان برخورد کرده و آنها را مجازات کند. قتل عمد به عنوان یکی از مهمترین جرایم در حقوق کیفری شناخته شده است که از دیرباز سعی بر آن شده که در هر جامعه با عدالت کامل نسبت به این جرم و تبعات ناشی از آن اقدام گردد. واقعه قتل، همواره جرم بوده و در رأس همه جرایم است. سنگین ترین جرم علیه اشخاص قتل است که صدمه حاصل از آن برای قربانی قابل جبران نمی باشد. زندگی اجتماعی و سامان دادن به آن، تنها در سایه نظم و امنیت پایدار امکان پذیر است. شهروندان یک جامعه باید پیشاپیش از حقوق و تکالیف خود آگاه باشند و نتیجه اعمال و رفتارهای مجرمانه ی خود را بدانند تا فعالیت های گوناگون خویش را تحت کنترل و هدایت در آورند. توصیه های مکرر پیامبر اکرم (ص) به مصالحه و سازش میان طرفین در این خصوص قابل ملاحظه است. ضمن اینکه خود ایشان در موارد متعددی به عنوان میانجی گر و اصلاح کننده فی مابین طرفین اقدام

می‌نمودند و این به عنوان یک سنت حسنه روشی برای حل اختلاف در موارد قتل عمدی محسوب می‌شود.

قصاص به عنوان تنها مجازات قاتل و تنها راه حل پرونده های قتل عمدی پیش بینی نشده است و راه های مختلفی جهت حل پرونده های قصاصی همچون ایجاد مصالحه و سازش میان طرفین قابل تصور و اجرا می باشد، شایسته است ایران و دستگاه های قضایی تدابیر معقول و منطقی را متناسب با فرهنگ اسلامی - ایرانی جهت تقلیل قصاص در جامعه اندیشیده و از این طریق علاوه بر اجرای سکت پیامبر اکرم (ص) در ایجاد مصالحه میان مردم از بار اقدامات محکوم شده بین المللی ناشی از اجرای مجازات قصاص نیز بکاهند. یکی از اصول راهنما در سیاست جنایی ایران ویژگی پیشگیرانه و ترمیمی مجازات است گرچه در موارد و شرایط خاصی نیز این مجازات به اجرا گذاشته می شود. بر اساس این اصل است که خداوند در آیات قرآنی به مجنی علیه یا اولیای دم سفارش کرده است که با جانی سازش کرده او را مورد بخشش قرار دهد. لذا وجود سیاست های کلان هماهنگ و انسجام یافته در نظام کیفری ضرورت می یابد. سیاست جنایی یک فرایند اجتماعی است که محور آن را سیاست گذاری تشکیل می دهد و با هدف درگیر شدن با واقعیت های پیچیده جرم در عرصه های جامعه شکل می گیرد.

سیاست جنایی در معنای موسع خود تنها به اقدامات کیفری بسنده نمیکنند و تدابیر اجتماعی فرهنگی اقتصادی و... را نیز در میگیرد. سیاست جنایی در تلاش برای تدوین نظریه های کیفری و پیشگیری از جرایم که در عمل مفید واقع شود نیز میباشد. رسالت و هدف سیاست جنایی هر جامعه در واقع تضمین امنیت جانی، مالی و حیثیتی شهروندان از یک سو و